

Haarlem ————— Nederland ————— Amsterdam

KOOR BIËNNALE

**Veel gedaan,
nog veel te doen...**

**Internationale Koorbiënnale
Beleids- en Activiteitenplan
2021-2024**

Inhoudsopgave

1.	INTERNATIONALE KOORBIËNNALE	2
1.1	Koormuziek- oeroud en oernieuw	2
1.2	Missie	3
1.3	Visie	3
1.4	Positie	5
2.	REFLECTIE 2017-2020	6
3.	ACTIVITEITENPLAN 2021-2024	8
3.1	Koorbiënnale 11	8
3.1.1	Signature projects	9
3.1.2	The core business	10
3.1.3	Inclusie en Engagement	11
3.1.4	Talentontwikkeling en Educatie	13
3.2	Koorbiënnale 12	14
3.2.1	Signature projects	14
3.2.2	The core business	15
3.2.3	Inclusie en Engagement	15
4.	REFLECTIE OP CRITERIA	16
4.1	Artistieke kwaliteit	16
4.2	Vernieuwing	16
4.3	Beloning en bedrijfsvoering	17
4.4	Educatie en participatie	17
4.5	Marketing	18
4.6	Andere domeinen	20
4.7	Geografische spreiding	20

Praktische informatie

Internationale Koorbiënnale
P/A Veilingweg 3
2678 LN De Lier

T: 06 51 57 55 45
E: info@koorbiennale.nl
I: www.koorbiennale.nl

IBAN: NL36 ABNA 0597 5315 52
KVK: 34148910
BTW: NL 8098 02 168 b01
ANBI: ja

Auteurs: Neil Wallace – artistiek leider
Kristien Jansen – zakelijk leider

INTERNATIONALE KOORBIËNNALE

1.1 Koormuziek – oeroud en oernieuw

In 10 edities en 20 jaar tijd heeft de Internationale Koorbiënnale zich ontwikkeld tot hét internationale festival voor **innovatie in de vocale ensemblemuziek**. Het festival baseert zich op het universele, tijdloze fenomeen van de menselijke stem en de inherente behoefte van mensen om samen te zingen. De Koorbiënnale is géén “klassieke koormuziek” festival: door innovatief om te gaan met tien eeuwen repertoire uit Westerse én niet-Westerse tradities, en door nieuw werk te laten ontstaan maken wij de vertaalslag van “oeroud” naar “oer-nieuw”. De Koorbiënnale vertegenwoordigt daarmee de ongeëvenaarde communicatiekracht van het meest humane van alle muziekgenres.

Elk festival verbindt internationale excellentie aan nieuw talent en het groeiend aantal professionele ensembles in Nederland. We werken samen met koren en ensembles die de hoogst denkbare artistieke kwaliteit en vakmanschap vertegenwoordigen.

We presenteren de gevorderde amateur naast de doorgewinterde professional in vernieuwende community projecten, steeds op het hoogste kwaliteitsniveau.

De Koorbiënnale werkt daarbij **interdisciplinair**; de projecten verrijken de praktijk en beleving van koormuziek met een gebruik van bijzondere locaties, ruimtelijke opstellingen en kruisbestuivingen met andere kunstvormen als dans of film.

De programma's gaan in op de maatschappelijke actualiteit, reageren erop en creëren nieuwe invalshoeken. We gebruiken oude en nieuwe muziek uit verschillende tradities om verhalen te vertellen die ertoe doen. Zo geven we **nieuwe zeggingskracht** aan het genre.

Met deze aanpak heeft de Koorbiënnale een unieke artistieke signatuur ontwikkeld. Internationaal geniet het festival een reputatie als motor voor de ontwikkeling van koormuziek als een hedendaagse, relevante en **geëngageerde kunstvorm**. Daarmee levert het een oorspronkelijke bijdrage aan de kwaliteit en diversiteit van de kunsten.

De Koorbiënnale zet zich in voor een land dat zingt, dat maar liefst 1,7 miljoen zangers telt. In 2021-2024 beoogt de Koorbiënnale een nieuwe stap te zetten en als onderdeel van de BIS haar visie en impact met, en voor, een nationaal publiek te vergroten. Dit zou een belangrijke stap zijn in de emancipatie van de vocale ensemblemuziek en het belang van samen zingen bevestigen.

Wij pleiten daarom voor een volwaardige plek voor koormuziek in het bestel, en vragen de minister om de Koorbiënnale als internationaal vooraanstaand interdisciplinair festival op te nemen in de Culturele Basisinfrastructuur.

Haarlemse wethouder
van cultuur:
*zingen is massage
van het hart*

1.2 Missie

Koorzang, samenzang behoort tot de kern van de menselijke communicatie en expressie, van hoogst individueel gekleurd tot aan de collectieve rituele muziek die gezongen wordt bij belangrijke transities in het mensenleven zoals geboorte, huwelijk en dood. Zangers hebben, vergeleken met instrumentalisten, het monopolie van het meest directe, flexibele en mobiele muziekinstrument van allemaal dat ingezet kan worden in een directe relatie met een architectonische ruimte.

Daarmee creëren we voor oud en nieuw publiek muzikale ervaringen van taal en verhaal, klank en ruimte die de ziel voeden. Vocale ensemblezang heeft als bijzonderheid dat zij mensen met elkaar verbindt, van de 20.000 zingende fans van Feijenoord tot aan de wereldtop van beroepskoren in het allernieuwste repertoire.

Onze missie behelst niets minder dan de zeggingskracht van koormuziek een nieuwe betekenis geven in de levens van mensen - luisteraars én beoefenaars. De Koorbiënnale wil een brandpunt voor koormuziek zijn, hét kruispunt in Europa waar kwaliteit, innovatie en educatie in de vocale ensemblemuziek elkaar versterken.

1.3 Visie

INTERNATIONAAL PLATFORM / THE CORE BUSINESS

OCW uitgangspunten: Verbreding en vernieuwing, Cultuur is grenzeloos

De hartlijn van het festival wordt gevormd door het internationale programma. Samen met belangrijke koren en ensembles **creëren** we “signature” projecten - waarin multidisciplinariteit en excellentie voorop staan en die actuele maatschappelijke thema’s behandelen waarover mensen willen zingen.

Ook zijn er concerten zónder interdisciplinaire componenten: ensembles zoals VOCES8, het Lets Radiokoor of het Huelgas Ensemble weten op zo’n onwaarschijnlijk hoog niveau te presteren dat het publiek volledig in vervoering wordt gebracht.

De komende festivals zetten we in op een flinke versterking van ons internationale profiel. We treden daartoe op als initiator of coproducent van internationale projecten en als curator van koormuziek uit diverse culturele tradities.

human requiem (Koorbiënnale 2015)

INCLUSIE EN ENGAGEMENT

OCW uitgangspunten: Cultuur voor iedereen, Cultuur is grenzeloos, Verbreding en vernieuwing

Samen zingen is dé kunstvorm bij uitstek om mensen met elkaar te verbinden.

Koorbiënnale organiseert grootscheepse projecten waarin inclusie, participatie en maatschappelijke engagement elkaar ontmoeten. Met meezing projecten en ruimte voor amateurkoren is het festival in toenemende mate ook een platform voor de 1,7 miljoen mensen in Nederland die zingen.

Door **diverse stijlen en genres** te betrekken, verbreden we de artistieke focus. We brengen daarbij over en weer vernieuwing en vinden de sleutel naar nieuwe publieksgroepen. Zo omarmen we lichte muziek en gospel, komen er protestliederen die hun wortels hebben in de (zwarte) popmuziek, met op weer een ander moment muziek uit de Chinese traditie of migratiemuziek die de zoektocht van mensen-onderweg verklankt.

Uit al onze activiteiten blijkt direct of indirect het grote **maatschappelijke belang** van samen zingen. Juist de mogelijkheid om met koormuziek verhalend op te treden en dichtbij het publiek te komen biedt in de huidige tijd nieuwe mogelijkheden tot herkenning, ontroering, reflectie, ontmoeting, verbinding én tot maatschappelijk engagement.

Het programma behandelt daarom de **grote thema's van deze tijd** als de klimaatcrisis, burgerschap, migratie. We zetten vragen, vertolken nieuwe invalshoeken en zetten de bezoeker aan het denken.

LEERMOMENTUM - TALENT EN EDUCATIE

OCW uitgangspunten: Verbreding en vernieuwing, Cultuur voor iedereen

De Koorbiënnale biedt zangers op alle niveaus mogelijkheden om zich te ontwikkelen; van community project tot 'side by side' projecten met professionals en van inleiding tot masterclass. **Jonge professionele musici** betrekken we in de professionele producties. Het festival is een podium voor de jonge

koorzanger en voor verjonging van koormuziek. We organiseren bijzondere projecten met het Nationaal Gemengd Jeugdkoor, Nieuw Vocaal Amsterdam, Vocaal Talent Nederland en BALK lichte muziek.

Samen met Cappella Amsterdam vernieuwen we het concept van de masterclass voor **jonge professionele koordirigenten én deelnemende zangers tegelijk**. Daarmee bouwen we voort op het succes van de Eric Ericson Masterclass for Young Choral Conductors tijdens de eerste festivals.

Het programma laat zien hoe talentontwikkeling, educatie en participatie met elkaar verbonden zijn in elk festival.

STERKE SECTOR VOOR KOORMUZIEK

OCW uitgangspunten: Sterke Cultuursector, Verbreding en vernieuwing

Koorbiënnale staat voor een gezonde sector voor vocale ensemblemuziek, waarin fair pay het uitgangspunt is. We streven naar een rijk en goed ontwikkeld veld waarin zangers, ensembles en presenterende instellingen zich tot elkaar verhouden en elkaar versterken.

De Koorbiënnale neemt het voortouw voor samenwerking en innovatie en vormt een platform waar het groeiend aantal professionele vocale ensembles in Nederland werkt aan vernieuwing van koormuziek.

"...bij alle drukte rond het Holland Festival zou je bijna vergeten dat er dit weekeinde nog een festival begon: de Koorbiënnale Haarlem, kleinschaliger maar nauwelijks minder vernieuwend."

De Volkskrant juni 2015

1.4 Positie

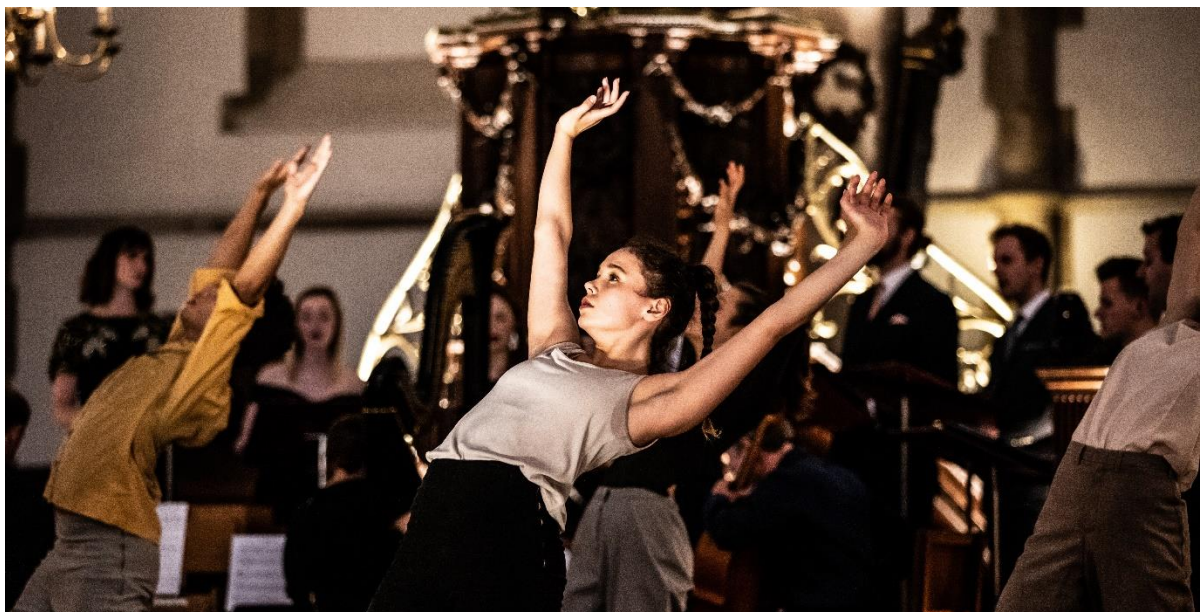
De Koorbiënnale heeft zich gepositioneerd als vernieuwer, dé plek in Europa waar eens in de twee jaar koren en ensembles van wereldkwaliteit samenkomen om koor- en ensemblezang op geheel nieuwe wijze verder te ontwikkelen en te presenteren.

Internationaal is de Koorbiënnale **initiator en presentator** in het internationale netwerk van excellente spelers en “game changers” waardoor Nederland elk festival dé koor-hotspot te noemen is. Zo is TENSO hét Europese netwerk voor beroepskamerkooren tijdens Koorbiënnale 2005 gelanceerd en organiseert het elk festival een onderdeel. Koorbiënnale was, samen met Lincoln Center Festival (New York), Berliner Philharmoniker, en London Symphony Orchestra medeopdrachtgever van David Lang’s *the public domain*.

Nationaal is de Koorbiënnale een vooruitstrevend platform en aanjager voor de sector. In het festival geven we impulsen aan de artistieke plannen van gevestigde beroepskoren zoals het Nederlands Kamerkoor, Cappella Amsterdam en relatief nieuwe spelers zoals het Laurens Collegium Rotterdam.

Ook op het vlak van **talent en community** verrast Koorbiënnale op nationale schaal. Het festival biedt een nationaal platform voor zingend Nederland en initieert diverse projecten voor het versterken van jong professioneel talent.

Regionaal brengen we als festival de levendigheid en rijkdom van koormuziek tot bloei in een gevarieerd festival. In Haarlem is het een belangrijke professionele aanbieder van culturele kwaliteit. Het festival biedt op tal van locaties top-notch concerten en avontuurlijke concertroutes voor diverse publieksgroepen. In Amsterdam brengen we projecten die wereldwijd aanzien hebben vanwege hun vaak revolutionaire kwaliteit en urbane vernieuwingsdrang en die daarmee aansluiten bij de uitstraling en het publiek van de metropool.

VOCES8 met Codarts Dans (Koorbiënnale 2019)

REFLECTIE 2017-2020

De Koorbiënnale begon in 2001 met de droom van een internationaal festival voor 's werelds beste professionele koren en vocale ensembles. Het doel was tweeledig: enerzijds wilden we de pracht en praal van de wereldtop in de schijnwerpers zetten, anderzijds wilden we het koorimago vernieuwen.

Het festival heeft zich in tien edities ontwikkeld tot een - goedbezochte - spraakmakende en grensverleggende internationale festival voor innovatie van de vocale ensemble muziek. Het verbreedt de ruimte voor amateurparticipatie en -educatie. Het biedt volop ruimte aan niet-westerse muziektradities. De organisatie is stabiel, heeft een respectabel netwerk, en een enthousiaste ploeg vrijwilligers.

Eerst benoemen we het doorslaggevende succes van 2015: de uitvoering door het Rundfunk Chor Berlin - in de leeggehaalde grote zaal van het Muziekgebouw aan het IJ - van *human requiem*, een geënceneerde versie van Brahms' Requiem, waarin de gangbare scheiding tussen uitvoerders en toehoorders totaal werd losgelaten.

Het was een keerpunt dat de richting aanduidde voor de toekomstvisie. Hier stond alles waar men naar verlangt: internationale topkwaliteit, nieuwe partners; ongekende media-aandacht, twee bomvolle voorstellingen, een boeiend randprogramma en bovenal: een vorm van verbindende koorzang die hart en ziel van moderne, zoekende mensen raakt.

In 2017 zetten we deze "learning" voort: Onder het motto 'Bos-Stad-Metropool' speelde het festival met locaties, betrok het andere kunstvormen (ballroom dancing, moderne dans, film), zette het publiek een spetterende avond voor met popmuziek en swing op hoog niveau en betrok het metropoolpubliek (*Anthracite Fields* van Julia Wolfe met Bang-on-a-Can uit New York). Er was oude muziek (Huelgas Ensemble), nieuwe muziek (Wolfe, David Lang), een staalkaart van noordelijke composities (Lets Radiokoor) naast de ongepolijste herdersmuziek van het Sardijnse Tenore Monte Arvu en traditionals als het Festivalkoor met de gebroeders Jussen in een klinkende *Carmina Burana*. De nieuwe generatie koorzangers meldde zich, van Damask Vocal Quartet tot het Nationaal Gemengd Jeugdkoor. VOCES8 maakte zijn debuut. Er was meer publiek dan ooit.

Wishful Singing – woodbirds (Koorbiënnale 2017)

De jubileumeditie 2019 bracht een gevoel van volbrenging. Koorbiënnale10 bracht een meer diverse inzet van koormuziek, gedurfde programmering, ambitie en ondernemerschap. Het was een festival met meerdere wereld- en Nederlandse premières, waaronder het Europees debuut van The Crossing – het meest vermaarde onder de Amerikaanse professionele koren.

Het lukte om spraakmakende interdisciplinaire internationale projecten te presenteren of te maken; experimenten aan te gaan tussen barokmuziek en gospel; een grootschalige community happening op twee locaties te presenteren rond David Lang's *the public domain* en vernieuwende presentatievormen gestalte te geven. Een hoogtepunt was de Europese première van ANIARA, een indringende, maatschappelijk actuele, volledig geënceneerde voorstelling van hoge kwaliteit met The Crossing (VS) en het Kloccriketeater uit Helsinki.

Qua uitstraling hebben we ons nationaal met een impact geprofileerd die in 2001 ondenkbaar was. Koorbiënnale manifesteerde zich als pluriform koormuziekfestival dat excellentie naast het wilde enthousiasme van de liefhebber en prangende maatschappelijke kwesties plaatst.

Holland Baroque | London Community Gospel Choir | Gospel Baroque (Koorbiënnale 2019)

The Crossing | Kloccriketeater | ANIARA (Festival 2019)

ACTIVITEITENPLAN 2021-2024

3.1 KOORBIËNNALE 11 25 JUNI – 4 JULI 2021

In 2021 produceren we ons grootste internationale project tot nu toe, *Fire in My Mouth* van Pulitzer Prize winnaar Julia Wolfe. Het festival onderstreept zijn engagement door, onder de vlag van Extinction Rebellion en middelbare schoolleerlingen een nieuw stuk te brengen over de klimaatcrisis. We duiken de nacht in met het moderne “third age” ritueel van John Tavener’s marathon *Veil of the Temple*, en besteden aandacht aan de 500ste sterfdag van Josquin Deprez. De Korennacht legt een focus op niet-Westerse koormuziek. Voor de Koorbiënnale Fringe (Hofjesconcerten) komen meer dan 50 ensembles uit heel Nederland de Haarlemse binnenstad zingend overnemen.

We beschrijven de programmering 2021 langs de programmalijnen:

- Internationale excellentie – signature projects
- Internationale excellentie - the core business
- Inclusie en engagement
- Talentontwikkeling en educatie

“Fire In My Mouth” van Julia Wolfe, regie Anne Kaufmann: New Yorkse encenering in Koorbiënnale 2021

3.1.1 INTERNATIONALE EXCELLENTIE – SIGNATURE PROJECTS

De grote internationale “signature” projecten met vooraanstaande partners waarin multidisciplinariteit en excellentie voorop staan.

FIRE IN MY MOUTH (Europese première)

3&4 juli - Muziekgebouw aan 't IJ

The Crossing Choir (VS) | Young People's Chorus of New York City (VS) | LUDWIG Orchestra (NL) | Nieuw Vocaal Amsterdam | Bavokoorschool Haarlem | Stichting Vocaal Talent Nederland | Julia Wolfe – componist | Jeff Sugg - film, ontwerp, licht | Mark Grey – geluid | Anne Kaufmann – regie | Peter Biloen – dirigent

Coproductie met The Crossing, YPCNYC, LUDWIG, Muziekgebouw aan 't IJ

Europese première van het epos dat in 2018 in première gebracht werd door New York Philharmonic, The Crossing Choir en Young People's Chorus of New York City o.l.v. Jaap van Zweden. *Fire In My Mouth* is een compositie voor groot orkest en 146(!) vrouwelijke zangers, en herdenkt de Triangle Shirtwaist Factory brand van 1911 waarin 146 vrouwelijke arbeiders – voor het overgrote deel immigranten – omkwamen. Deze spraakmakende productie wordt in Amsterdam hernomen met film en kostuum en een combinatie van Amerikaanse en Nederlandse zangers.

*****

THE BOOK OF MOUNTAINS AND SEAS (NL première) 26 & 27 juni - Toneelschuur Haarlem

Ars Nova Copenhagen | Toronto Percussion | Paul Hillier – dirigent | Huang Ruo – componist | Basil Twist – staging, ontwerp, kostuum | Andrew Hill – licht

Coproductie in opdracht van Koorbiënnale i.s.m. Ars Nova Copenhagen en de Deense Nationale Opera, Beth Morrison Projects | PROTOTYPE (New York), Soundstreams (Toronto), New Visions Festival (Hong Kong), Malmö Opera (Malmö).

Geënceneerde voorstelling voor 12 a cappella zangers, 2 slagwerkers en (poppen)spelers in de regie van “third generation” poppenspeler Basil Twist. De betoverende muziek is van Huang Ruo. De uit het hoofd zingende zangers manipuleren grote hoeveelheden zijden lappen, lantarens en andere objecten om de oeroude Chinese creatiemythe een hedendaagse betekenis te geven. De oorsprong van het universum door de ogen van de vertellers van duizenden jaren geleden theatraal verklankt, als reflectie op het klimaatprotest en de teloorgang van onze planeet.

“Book of Mountains and Seas”, o.l.v. Paul Hillier, regie Basil Twist

SIGNATURE PROJECTS

VOCES8 ZINGT REFLECTIONS (NL première)

1 juli 2021 - Grote of St Bavokerk

VOCES8 | Clare Stewart – stem | Neil Valentine – altviool en tape | Anna Sadovska – projectie | Nationaal Gemengd Jeugdkoor | Paul Smith – piano en compositie
Smith – *Reflections* (Nederlands première)

Coproductie met VOCES8 en Stichting Vocaal Talent Nederland

Wellicht het meest bejubelde vocaal consort van de wereld, VOCES8 keert terug met een multidisciplinair project dat het samen met jonge Nederlandse zangers uitvoert. *Reflections* is een ruimtelijk stuk van VOCES8 oprichter Paul Smith. Het werk omvat liturgische en hedendaagse teksten en is geconcipieerd voor grote historische ruimtes. Beeldend kunstenaar Anna Sadovska gebruikt op een spectaculaire manier de architectuur van de Bavokerk als beeldscherm voor haar “projection mapping”.

*****

3.1.2 INTERNATIONALE EXCELLENTIE - THE CORE BUSINESS

Internationale topensembles brengen vooruitstrevende concerten met oud en nieuw repertoire en met een originele inzet van andere disciplines, ruimte en opstelling.

VEIL OF THE TEMPLE: ALL NIGHT VIGIL

25 of 26 juni 2021 21.00 uur

LUDWIG Orchestra | Cappella Amsterdam | Nederlands Kamerkoor | Stichting Vocaal Talent Nederland | Peter Dijkstra – dirigent (o.v.) | Tavener – *Veil of the Temple*

Coproductie met LUDWIG

Dit nachtelijk, 9 uur durende geestverruimende werk gooide hoge ogen bij zijn première en zal met trots opgevoerd worden als onderdeel van de festivalopening. *Veil of the Temple* omspannt diverse culturen, zowel Westers als niet-Westers waarin een solo alt, drie koren, orgel, slagwerk, blaasensemble en kinderkoor de ruimte volledig in beslag nemen. Het publiek wordt meegesleept in een hedendaags collectief ritueel. Pas bij zonsopgang, wanneer het publiek in één stoet naar buiten gaat, eindigt de voorstelling in de buitenlucht.

Slotscène "The Veil of the Temple" van Sir John Tavener: LUDWIG, Cappella Amsterdam, Nederlands Kamerkoor

SATURDAY NIGHT / SUNDAY MORNING - ODE AAN JOSQUIN DESPREZ [1450-1521]

Huelgas Ensemble | Josquin Desprez Projectkoor | Paul Van Nevel – dirigent

Coproductie: Koorbiënnale productie i.s.m. Huelgas Ensemble

Zaterdag 3 juli 2021, 22.00 uur, Philharmonie Haarlem

Josquin Desprez – “Mille regretz” chansons en andere wereldse werken

Bec Plexus– Nieuw werk voor chanssonnière

Zondag 4 juli 11.00 uur, Grote of St Bavokerk Haarlem

Josquin Desprez – Dulces exluviae, La déploration sur le mort de Ockeghem, Missa Hercules dus ferrariae; Ave Maria, Qui habitat (à 24)

Richafort – Requiem in memoriam Josquin Deprez

Josquin Desprez stierf 500 jaar geleden. Hij was de belangrijkste Renaissance componist ná Guillaume Dufay en vóór Palestrina; geen enkele componist kon zijn gave voor tekst en polyfonie overtreffen. Deze marathon is een carte blanche voor dé Desprez vertolker zonder weerga: Paul Van Nevel en zijn Huelgas Ensemble. Het moet óók feest worden: we gaan zaterdag laat de kroeg in om van chansons, voorgedragen gedichten en eten te genieten, inclusief een nieuw werk van componist Bec Plexus. De volgende ochtend gaan we op tijd naar de kerk voor zijn beste liturgische werken.

3.1.3 INCLUSIE EN ENGAGEMENT

Projecten en concerten waarin koren en koorzangers de actualiteit omhelzen en waarvan diversiteit, inclusie en communityversterking de spil vormen.

THE PROTEST AND THE PROPHECY (wereldpremière)

Cappella Amsterdam | Ir. Lely Lyceum ‘Extinction Rebellion’ Koor | Slagwerk Amsterdam ZO | Schalkwijk

Community Singers | Maya Fridman – cello | Jong Trombone Collectief o.l.v. Brandt Attema | ArtEZ/HKU

Saxofoon Orkest o.l.v. Johan van der Linden | David Dramm – concept en compositie

Productie: compositieopdracht van Koorbiënnale in eigen productie

Zaterdag 25 juni

Amsterdam Zuidoost, n.t.b. buitenlocatie & Bijlmer Parktheater

Zondag 26 juni

Haarlem, Schalkwijk Park & n.t.b. binnen locatie

David Dramm schrijft een 2-ledig werk rondom het wereldwijde burgerprotest tegen de klimaatcrisis.

The PROTEST and the PROPHECY zal zowel buiten als binnen opgevoerd worden. *The PROTEST* omvat een korte reeks luidruchtige marsliederen voor het Extinction Rebellion Koor (een jongerenkoor van Ir. Lely Lyceum leerlingen), blazers en slagwerkers en wordt uitgevoerd op straat. *The PROPHECY*, voor beroepskoor en cellist, verklankt teksten van Emerson en leidt tot verstilling en reflectie. Dit deel wordt binnen uitgevoerd. Werk-in uitvoering met partner Ir. Lely Lyceum.

Leden van Ir. Lely Lyceum "Go Green" projectgroep

Inclusie en Engagement

KORENNACHT : PASPOORT IN EIGEN STAD

Vrijdag 2 juli 2021 - Diverse locaties

Chet Nuneta – Marokko/Spanje | Bijlmer Gospelkoor | Profeti della Quinta – Basel |

N.t.b. Niet-westers ensemble

Productie: Koorbiënnale

In deze nachtelijke fietstocht naar geheime locaties komen 4 pelotons steeds onbekende musici en culturen tegen; ze trekken letterlijk en figuurlijk met een muzikaal paspoort door de eigen stad. Na korte optredens van een kwartier fietst men door naar de volgende locatie. Het slotconcert rond middernacht wordt door alle 280 fietsers bijgewoond en brengt dit multiculturele feest tot een daverende slot.

Chet Nuneta Korennacht [foto: Melle Meivogel]

Korennacht: Paspoort in Eigen Stad

*****

THE BIG SING: DAG VOOR KOORZINGEND NEDERLAND

Zaterdag 3 juli 2021, Philharmonie (alle zalen) 10.00 – 17.30 uur

Samen met landelijke instellingen BALK (de Nederlandse vereniging voor pop- en lichtmuziek koren), het Nederlands Koorfestival, LKCA en Koornetwerk Nederland biedt de Koorbiënnale een evenement waarop de pracht en praal van koorzingend Nederland gevierd wordt. Concerten van de beste amateurkoren en ensembles, workshops, een focus op niet-Westerse tradities, inspiratiesessies en een keynote speaker brengen “the best of what we have” voor één dag in een onvergetelijke zangbeurs samen. The BIG SING eindigt met precies dat: een instant scratch performance voor massakoer waarin alle deelnemers samen het dak van de Philharmonie wegblazen.

Level Eleven concert en masterclass i.s.m. BALK (2017)

3.1.4 TALENTONTWIKKELING EN EDUCATIE

Educatieve activiteiten en projecten voor individuele zangers, ensembles en dirigenten waardoor er in het festivalverband leermomentum ontstaat.

BEETHOVEN NEIN

Ensemble s t a r g a z e | Koorbiënnale Festivalkoor | **Matthew Herbert** – elektronica en bewerking | **Esmeralda Conde Ruiz** – compositie | **Alicia Hall Moran** – sopraan | **André de Ridder** – dirigent

Coproductie met ensemble s t a r g a z e

Elke Koorbiënnale editie heeft een groot project met het Koorbiënnale Festivalkoor van geauditeerde amateurzangers. In BEETHOVEN NEIN pakt ensemble s t a r g a z e alle negen symfonieën van Beethoven radicaal aan. Spin in het web is Matthew Herbert van de BBC Radiophonic Workshop wiens oeuvre in het teken staat van digitale klanktechnieken. Koorbiënnale, Herbert, en s t a r g a z e slaan de handen in elkaar om het Festivalkoor het slotdeel van de negende in een totaal ander licht te brengen. Inclusief vocale en ensemble coaching voor het Festivalkoor.

VERHEF JE STEM – BENJAMIN BRITTEN MASTERCLASS PROJECT

Cappella Amsterdam | **Nationale Masterclasskoor** | **Benjamin Hulett** – tenor | **Daniel Reuss, Grete Pedersen** (N) – dirigenten en twee ntb amateurkoren
Britten – *St Nicolas Cantata* en ander repertoire

Coproductie met Cappella Amsterdam

Verhef je stem is een nieuwe masterclass van nationale allure voor én gevorderde amateurzangers (naast beroepsstemmen) én belangwekkende jonge professionele koordirigenten; een intensieve driedaagse masterclass o.l.v. Cappella Amsterdam en Daniel Reuss i.s.m. de Noorse dirigent Grete Pedersen. Deze snelkookpancursus zal (voorafgaande aan elk festival jaar) buiten de Randstad georganiseerd worden en focust op een groot werk uit het repertoire of een componist. In de aanloop naar elk festival wordt het werk ingestudeerd en uitgevoerd door het Nationale Masterclasskoor. De aftrap is in 2021 met de prachtige *St Nicolas Cantata* van Benjamin Britten, een overdonderend werk waarin ook het publiek meezingt.

BEACH BOYS MEEZING PROJECT IN POPPODIUM PATRONAAT Datum n.t.b.

Samen met BALK lichte muziek organiseren we een spectaculaire Beach Boys meezing project. Samen met de Codarts popopleiding (Rotterdam) en BALK, schrijven zangers zich in voor een tweedaagse workshop om de meerstemmige arrangementen van een complete set Beach Boys nummers met koorarrangementen in te studeren. Band en koor geven een spetterende set in de grote zaal van de Haarlemse poptempel Patronaat.

KWARTETTEN DAG

Datum n.t.b.

Speciaal voor amateurensembles (van trio tot twaalf zangers) wordt een 'Kwartettendag' georganiseerd. Zij krijgen een intensieve dag aangeboden waarin ze samen met professionele coaches werken aan ensembleklank, podiumpresentatie en interpretatie van het gekozen repertoire.

VOCAL POINTS

Diverse tijdstippen en locaties

Tijdens elk festival vindt een uitgebreid randprogramma plaats met interviews, presentaties, inleidingen en Meet&Greet momenten. De uitgelezen kans voor het publiek om zich te verdiepen in diverse aspecten van het programma.

3.2 INTERNATIONALE KOORBIËNNALE 12 30 JUNI – 9 JULI 2023

Waar de programmering voor Koorbiënnale11 in grote mate al is uitgewerkt, schetsen we voor Koorbiënnale12 de contouren langs enkele signature-projects die het wezen van het festival weergeven. Verder zal het festival in de komende jaren ingevuld worden langs de geschetste lijnen en daarbij inspelen op de actualiteit van 2022-2023.

De Koorbiënnale doet door de edities heen meerjarig onderzoek naar de unieke communicatiekracht van samen zingen. De kern van dit traject - met als werktitel *Hear, Touch, Feel* – is een reeks producties waarin de immersieve presentatievorm dominant is. We creëren uitvoeringen waarin zanger en publiek aanwezig zijn in dezelfde ruimte, zonder de gebruikelijke belemmeringen als stoelen, podia, en andere “schotten” die communicatie tussen publiek en optredende in de weg staan. Samenwerking rond het thema Extinction Rebellion wordt voortgezet met Britse componist Anna Meredith.

3.2.1 INTERNATIONALE EXCELLENTIE - PLATFORM FUNCTIE

human requiem (reprise)

7, 8 en 9 juli 2023 Muziekgebouw aan 't IJ

Rundfunkchor Berlin | Jarrett Ott – bariton | **Barbara Hannigan** – sopraan (o.v.) | **Brad Huang** – ontwerp | **Jürg Bittman** – licht | **Sasha Waltz** – dramaturgie | **Jochen Sandig** – regie | **Gijs Leenaerts** - dirigent

Brahms – Ein Deutsches Requiem

Co-presentatie Koorbiënnale en Rundfunkchor Berlin

We halen deze baanbrekende encenering van de Brahms' klassieker terug, dé hit van Koorbiënnale 2015. De productie reist nog steeds de wereld rond en heeft geen fractie aan impact verloren. We bieden het publiek dat in 2015 de voorstelling moest missen, graag alsnog de kans dit unieke project van menselijkheid en troost te beleven. Gemikt wordt op 6 uitvoeringen met een totale capaciteit van 3000 kaarten. Koorleden geven ook workshops over de “immersive” presentatievorm.

Rundfunkchor Berlin: “human requiem” in reprise plus workshop programma 2023

JOHANNES PASSION

1 en 2 juli 2023 - Philharmonie Grote Zaal

The Crossing Choir (Philadelphia, Donald Nally, dirigent) | **Nationaal Gemengd Jeugdkoor** (NL) | **Holland Baroque** | **Mark Padmore** – Evangelist (o.v.) | **Adam Larsen** – projectie | **Floriaan Ganzevoort** – licht en ontwerp | **Maline Casta** – kostuum | **Elkhanah Pulitzer** – regie

Bach - Johannes Passion

Coproductie: eigen productie i.s.m. Lincoln Center (New York), Manchester International Festival (o.v.)

Voor 2023 is de toonaangevende Amerikaanse regisseur Elkhanah Pulitzer gevraagd om een volledig immersieve versie van Bachs' Johannes Passion te concipiëren in een internationale coproductie.

3.2.2 INTERNATIONALE EXCELLENTIE – THE CORE BUSINESS

LA TRANSFIGURATION DE NOTRE SEIGNEUR JÉSU-CHRIST *Grote of St Bavokerk*

Cappella Amsterdam | **Laurens Collegium Rotterdam** | **Lets Radiokoor** | **Det Norske Solistkor** | **Residentieorkest** | **Daniel Reuss** – dirigent

Messiaen: La Transfiguration de Notre Seigneur Jésus-Christ

Productie: Koorbiënnale productie i.s.m. Cappella Amsterdam en deelnemende koren

Het zelden uitgevoerde indrukwekkende werk van Messiaen presenteren we in de spectaculaire setting van de St Bavokerk met 4 beroepskoren uit Nederland, Noorwegen en Letland gecombineerd. Daarmee doen we eer aan de grootsheid van het werk, dat Messiaen schreef voor een 100-stemmig koor.

3.2.3 INCLUSIE EN ENGAGEMENT

SING FOR LIFE, SHOUT FOR LIFE [werktitel]

Datum en locatie n.t.b.

Ons tweede project rondom de klimaatcrisis behelst een groots nieuw stuk voor band en (amateur) shouting choir van de Britse componist en popmuzikant Anna Meredith, wiens baanbrekende werken voor jonge muzikanten over heel de wereld worden gespeeld.

Anna Meredith

Reflectie op criteria

4.1 Artistieke kwaliteit

Vakmanschap. De wereld van belangrijke professionele vocale ensembles is een kleine wereld, maar wel een bruisende; bomvol met excellente spelers die met hun vakmanschap een “state of the art” praktijk beheersen. De Koorbiënnale presenteert een keus van wereldtop en is steeds vaker het podium om samen iets nieuws te realiseren.

Uit recensies en reacties van bezoekers blijkt dat het telkens lukt om ervaringen van een zeldzame kwaliteit, impact en schoonheid te programmeren. De gretige bereidheid van Radio 4 om zo veel mogelijk van onze programmering uit te zenden bevestigt dit.

De Koorbiënnale heeft een internationale reputatie. De artistieke leiding wordt regelmatig gepolst door podia als het Lincoln Center (New York), the Barbican Centre of South Bank Centre (Londen) alsmede de grote Nederlandse zalen. Buitenlandse initiatiefnemers zien de Koorbiënnale als een gewilde partner.

Zeggingskracht. De Koorbiënnale predikt dat samen zingen van onschatbare waarde is voor zelfexpressie, wederzijds begrip en het samenbrengen van culturen. In de projecten deinzen we niet terug om de waan van de dag te adresseren: klimaatcrisis, eenzaamheid, burgerschap inclusie en diversiteit gaan als een rode draad door dit activiteitenplan.

En dit doen we zonder het contact te verliezen met de authenticiteit en het erfgoed van deze duizend jaar oud kunstvorm. Dit geeft Koorbiënnale haar **oorspronkelijke** signatuur van kwalitatief hoogstaand en maatschappelijk geëngageerd festival.

4.2 Vernieuwing

Innovatie is één van de pijlers waarop de Koorbiënnale rust. Door disciplines te vermengen, onverwachte locaties of nieuwe presentatievormen te gebruiken krijgt het genre een verrassende impuls waardoor “koormuziek” aan zeggingskracht en betekenis wint.

Het festival werkt samen met vernieuwende ensembles van internationale naam en presenteert hen naast jong talent in ‘signature projects’ zoals *Fire In My Mouth*, de *Johannes Passion* of het 9 uur durende *Veil of the Temple*.

We werken daarvoor ook samen met de veelbelovende toplaag van jeugdtalent, bijvoorbeeld de Bavokoorschool Haarlem, kinderkoor Nieuw Vocaal Amsterdam en Stichting Vocaal Talent.

“Waar je van ondersteboven raakte, was het stemmenpakket dat was ingevlogen: biënnalewaardig. The Crossing Choir, gespecialiseerd in nieuwe muziek, zong warm, menselijk, organisch en leek je persoonlijk aan te spreken. Hun zang was aaibaar, alsof er een fluwelen laagje over was gedrapeerd.”

Trouw

Jong professioneel talent ondersteunen we (internationaal) met de heroprichting van een nieuwe landelijke masterclass voor jonge professionele koordirigenten. Zo dragen we bij aan de duurzame toekomst van het genre.

4.3 Beloning en bedrijfsvoering

Beloningsbeleid

De Koorbiënnale hanteert de Code Fair Practice. Geëngageerde musici en teamleden krijgen naar behoren betaald. De Koorbiënnale hecht groot belang aan- en volgt de sociale dialoog met beroepsmusici en ondersteunend personeel. Op dit onderwerp wordt uitgebreider gereflecteerd in de bijlage.

Bedrijfsvoering

Na 8 edities incidentele financiering kwamen de edities 17 en 19 tot stand met structurele FPK-steun. Hierdoor konden we karakteristieke ‘signature’ projecten ontwikkelen.

De financiële omvang groeide. 2017 werd afgesloten met een budget van €500.000,- het budget voor 2019 bedroeg €604.949,- – gefinancierd door subsidies, fondsen coproductie-gelden (inclusief buitenlandse partners), kaartverkoop en sponsoring.

Bij toekenning van de BIS 2021-2024 zullen fondsenwerving, sponsorwerving en coproducties worden gecontinueerd. De verwachting is dat private fondsen een stap terug zullen doen. Het aandeel kaartverkoop is geschat op 13%.

Risicomanagement

Plannen en begroting komen in nauwe verbinding met elkaar tot stand. Alle overeenkomsten met musici en zzp-medewerkers hebben het voorbehoud van voldoende financiering: zolang plannen niet definitief zijn kan bijstelling mogelijk zijn. Het bestuur is betrokken bij dit proces en geeft pas een fiat bij een sluitende begroting. Bij toetreding tot de BIS kan aan musici eerder zekerheid worden gegeven.

Er is een doorlopende bestuurders aansprakelijkheidsverzekering en een evenementenverzekering.

Maatregelen

Bij tegenvallers in de aanloop naar het festival zal in de programmering en parallel daaraan in techniek, productie en PR gesneden worden. De stichting beschikt over een kleine buffer om tegenslag op te vangen. Mede daarom wordt in de begroting niet met de volledige verdien capaciteit gerekend.

“Een bijzondere cultuurervaring, ik ben zeker overtuigd dat zang allesbehalve stoffig is”.
Uit het publieksonderzoek 2019

4.4 Educatie en participatie

De Koorbiënnale hecht grote waarde aan het maatschappelijk belang van samen zingen. Daarom bieden we zangers op alle niveaus mogelijkheden om zich te ontwikkelen; van community project tot ‘side by side’ projecten met professionals en van inleiding tot masterclass.

Met 13.000 amateurkoren en vocale ensembles is de amateursector in Nederland niet alleen groot, maar ook veelzijdig: het doorkruist alle muziekgenres, van urban, gospel en pop tot jazz en madrigalen, en alle niveaus, van beginnende amateurs tot semi-professionals van hoog niveau.

De betekenis van deze onuitputtelijke bron van nijverheid en betrokkenheid valt nauwelijks te bevatten: de Koorbiënnale staat middenin een bevolkingsgroep van 1,7 miljoen zingende Nederlanders met alle potentie van dien op het vlak van inclusie, diversiteit en participatie.

Voor en mét deze groepen ontwikkelen we nieuwe programma’s die het samen zingen in Nederland promoten en verder brengen.

Met 50 deelnemende koren zijn de Hofjesconcerten een bruisend podium en ontmoetingsplaats voor de amateursector. Het festivalkoor project geeft kwaliteit en verdieping voor amateurs die op hoog niveau willen zingen. En het nieuwe 'The Big Sing' tenslotte, wordt een terugkerend platform waar publiek en deelnemers samen de diversiteit en rijkdom van het veld beleven en verdiepen.

4.5 Marketing

Hoewel we trots mogen zijn op de voortdurend groeiende bezoekersaantallen is het bereiken van publiek voor de Koorbiënnale geen gelopen race. We moeten ons blijven inspannen om herhaalbezoek te stimuleren, jonger, diverser en landelijker publiek aan te trekken en nog meer bezoekers uit de grote kansrijke groep Nederlandse koorzangers te realiseren.

ONDERZOEK

De Koorbiënnale doet elke editie doorlopend publieksonderzoek met Hendrik Beerda Brand Consultancy (en in 2019 i.s.m. de gemeente Haarlem). Het festival wordt elke editie hoger gewaardeerd en kreeg in 2019 een 8,4. Het publiek typeert het festival als uniek, gedurfd, sympathiek, hoge kwaliteit, internationale klasse en vernieuwend.

Het betalende publiek bestaat op dit moment overwegend uit actieve senioren van 50 jaar en ouder (88,1%). Hiervan komt 42% uit Haarlem, 40% uit Noord-Holland en 18% uit de rest van Nederland en het buitenland.

DOELGROEPEN

Bekend publiek

Trouw publiek

Maar liefst 89% van het publiek geeft aan zeker terug te komen. We focussen op deze groep om herhaalbezoek te stimuleren.

Cultuurliefhebbers

Cultuurliefhebbers van 50-80 jaar, veelal hoogopgeleid. Zij bezoeken regelmatig musea, theater- en opera maar zijn nog niet bekend met de Koorbiënnale. We focussen ons op het bereiken van deze doelgroep binnen en buiten de regio.

Koorzangers

Meer dan 70% van de bezoekers zingt zelf in een koor. Met bijna 1.700.000 amateurkoorzangers en 13.000 koren verspreid door Nederland is deze doelgroep zeer kansrijk. Rekening houdend met de maximale reisbereidheid van deze doelgroep, samenwerkingen met stichting BALK en Koornetwerk Nederland en een uitgebreid korenmarketingplan focussen we ons de komende edities op het bereiken van minimaal 300.000 Randstedelijke koorzangers.

Nieuw publiek

Cultureel divers publiek

Door het verbreden van programma, partnerschappen en PR spannen we ons in om een cultureel meer diverse publieksgroep aan te spreken.

Cultuurliefhebbers 30-50

In de leeftijdscategorie 30-50 jaar, hoogopgeleid en cultuurliefhebber, nog niet bekend met de Koorbiënnale. We willen het aantal bezoekers in deze leeftijdscategorie verhogen van 10,4% (2019) naar 15% in 2023.

Studenten en jongvolwassenen

We hebben de ambitie om ook deze doelgroep meer aan te spreken en het bereik te laten stijgen naar 5% in 2023.

MARKETINGDOELSTELLINGEN

Doel is om het aantal betalende bezoekers te vergroten en de groei in absolute bezoekersaantallen voort te zetten. Hierin ligt de focus zowel op nieuw publiek als op het stimuleren van herhaalbezoek.

- Groei van het totale bereik van 19.186 (2019) naar 23.000 (2021) en 25.000 (2023) bezoekers
- Groei van het aantal betalende bezoekers van 5700 (2019) naar 6000 (2021) en 7000 (2023)
- 1000 betalende deelnemers in de komende twee edities
- Meer diversiteit in de samenstelling (leeftijd & achtergrond)
- Nationale impact onder 100.000 NTR-luisteraars van concerten
- Een stijging van aantal volgers op sociale media en nieuwsbrief
- Het behalen van minstens drie nationale en twee internationale voorpublicaties in kwaliteitskranten

STRATEGISCHE KEUZES

Huisstijl en campagne

Al vóór de editie van 2019 is onze visuele identiteit herzien. In de komende edities trekken we deze meer professionele en internationale stijl door, wat bijdraagt aan een uitgesproken herkenbaarheid en landelijke en internationale positionering van de Koorbiënnale.

Divers publiek

We willen meer divers publiek aantrekken door het te betrekken. Daartoe doorbreken we de scheidslijn tussen musici en luisteraars en bieden we ontmoeting en context. We ontwikkelen participatieprojecten gericht op jongeren en cultureel meer diverse doelgroepen. Ook door in het concertprogramma meer diversiteit aan te brengen, vinden we aansluiting bij nieuwe publieksgroepen.

the public domain van David Lang o.l.v. Peter Dijkstra, Schalkwijk (Koorbiënnale 2019)

Communicatie

Door het internationale en kwalitatieve karakter van het festival bestaat het risico om té inhoudelijk te communiceren. Dit kan nieuwe en jongere publieksgroepen afschrikken en het gevoel geven cultureel niet 'onderlegd genoeg' te zijn. Om dat te voorkomen houden we voortdurend rekening met de *tone of voice* van onze communicatie-uitingen.

Landelijke uitstraling

We zetten verder in op het bereiken en converteren van meer landelijke bezoekers. Een herverdeling van ons marketingbudget naar meer landelijke uitingen en het aantrekken van landelijke bekende ambassadeurs is hier onderdeel van.

Partners

Het festival telt vele partners, waaronder de Philharmonie, Toneelschuur, Bavo Koorschool, Nederlands Kamerkoor, BALK, Koornetwerk Nederland, Cappella Amsterdam, ZING Magazine, Haarlem Marketing, Haarlemse Koor Federatie en de NTR. Het potentiële bereik van deze partners samen is enorm. We focussen ons op het aanspreken van hun achterban via e-mailings, socials, seizoenbrochures en magazines.

4.6 Andere domeinen

Tal van studies stellen de raakvlakken tussen zingen en welzijn vast. Zingen werkt ook op het mentale vlak en wordt bijvoorbeeld ook ingezet bij dementerenden. Hoewel wij als festival slechts incidenteel actief zijn, zoeken we wel samenwerking op dit vlak. Zo zal een deel van de Hofjesconcerten in samenwerking met zorgcentra gepresenteerd worden.

4.7 Geografische spreiding

De Koorbiënnale heeft als standplaats Haarlem en Amsterdam. De programmering sluit aan bij de profielen van deze steden en de regio.

De magnifieke gebouwde omgeving en podia van de stad Haarlem vormen het kloppend hart voor alle educatieve, community en "core" programmering terwijl de internationale c.q. coproducties meestal (maar niet uitsluitend) in de hoog-urbane context van Amsterdam worden gepresenteerd.

De Koorbiënnale is trots op de worteling in de regio. We prijzen ons gelukkig met tal van de zojuist genoemde enthousiaste partners, interesse van plaatselijk én landelijke media en een leger van vrijwilligers.

